

Kliimaseadus – kuhu oleme jõudnud ja järgmised sammud

Kristi Klaas, rohereformi asekanstler
19.03.2024

Globaalsed riskid

2 aastat

1. Valeinfo levik
2. Ekstreemsed ilmastikuolud
3. Ühiskondlik polariseerumine
4. Küberruumi ebaturvalisus
5. Riikidevahelised relvastatud konfliktid
6. Majanduslike võimaluste puudus
7. Inflatsioon
8. Sunnitud ränne
9. Majanduslangus
10. Saaste

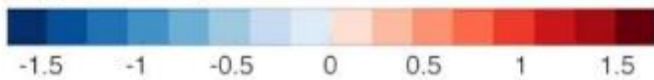
10 aastat

1. Ekstreemsed ilmastikuolud
2. Maa ökosüsteemide kriitiline muutumine
3. Elurikkuse kadu ja ökosüsteemide häving
4. Loodusressursside nappus
5. Valeinfo levik
6. AI tehnoloogiate soovimatud tagajärjed
7. Sunnitud ränne
8. Küberruumi ebaturvalisus
9. Ühiskondlik polariseerumine
10. Saaste

■ Majanduslik ■ Keskkondlik ■ Ühiskondlik ■ Tehnoloogiline ■ Geopoliitiline

Allikas: World Economic Forum „Global Risks Report 2024 19th Edition

Temperature relative to average for whole period
(degrees Celsius)

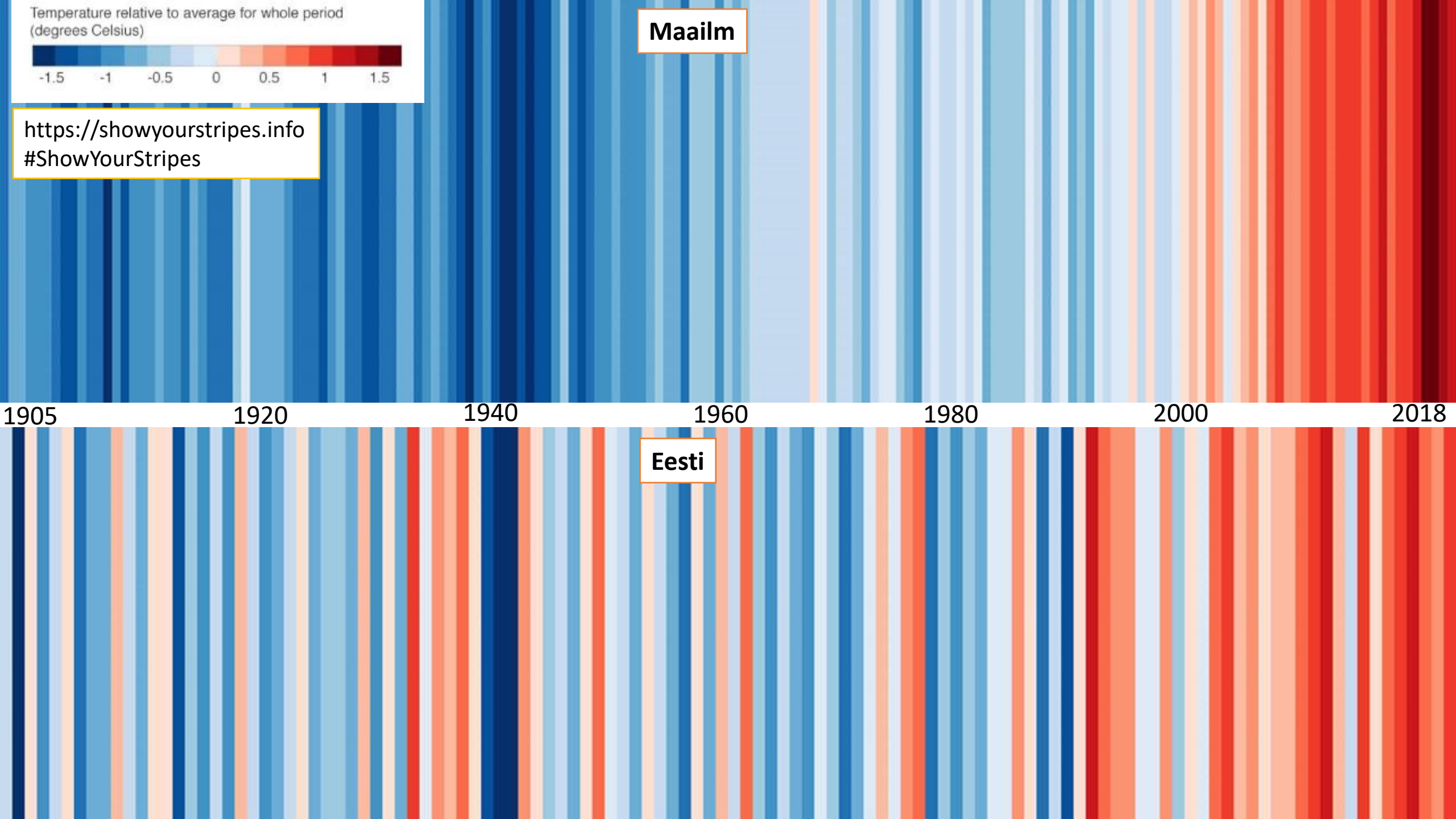

Maailm

<https://showyourstripes.info>
#ShowYourStripes

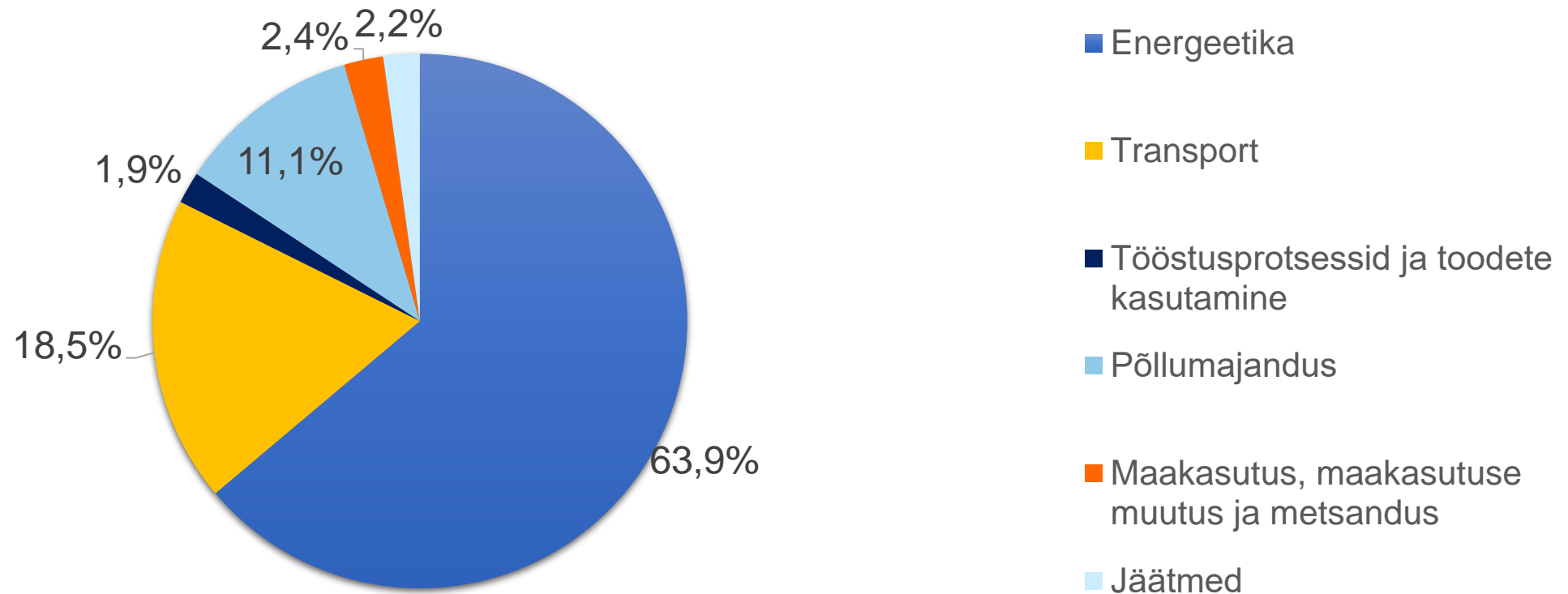
1905 1920 1940 1960 1980 2000 2018

Eesti

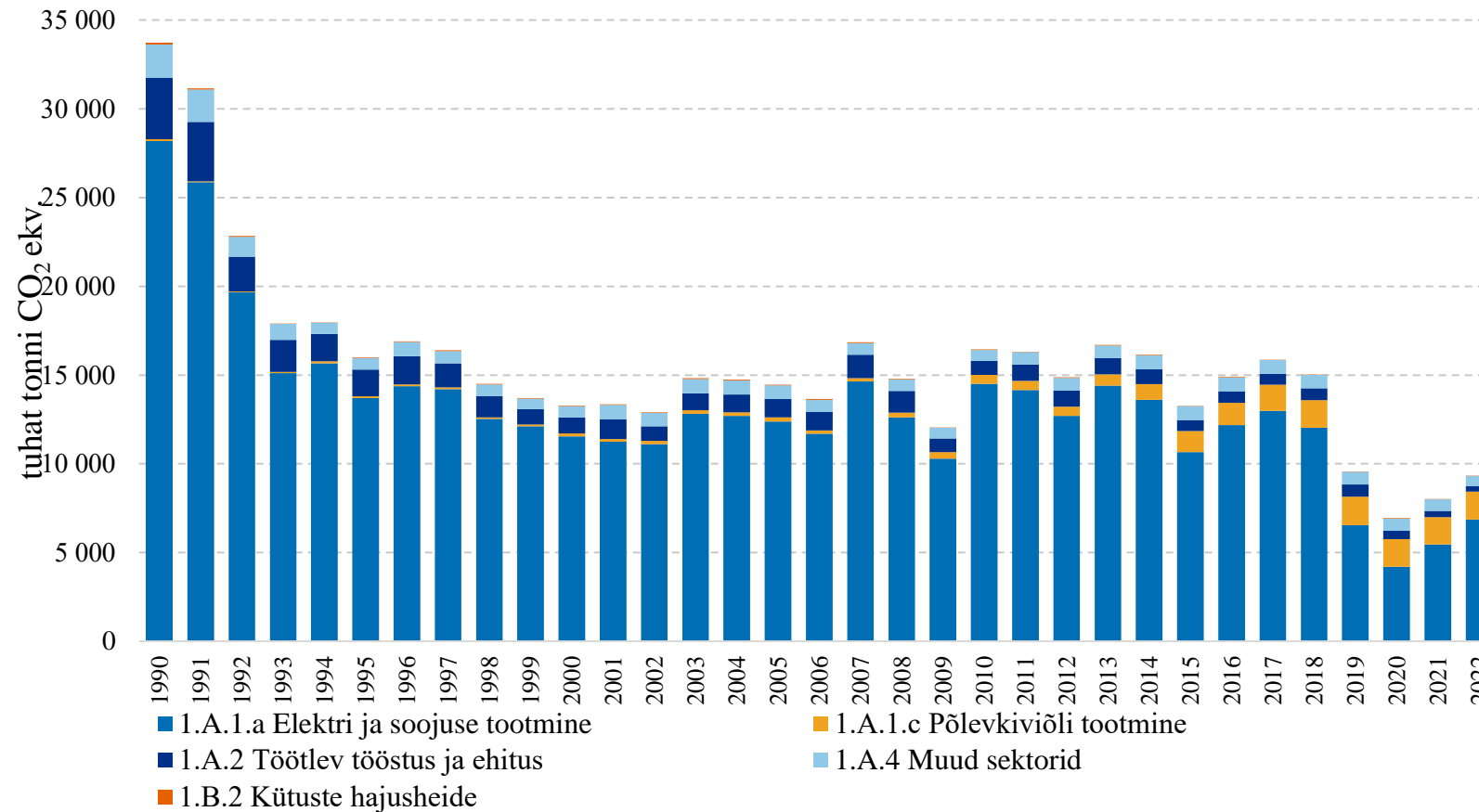

Eesti KHG heitkoguse jaotus 2022

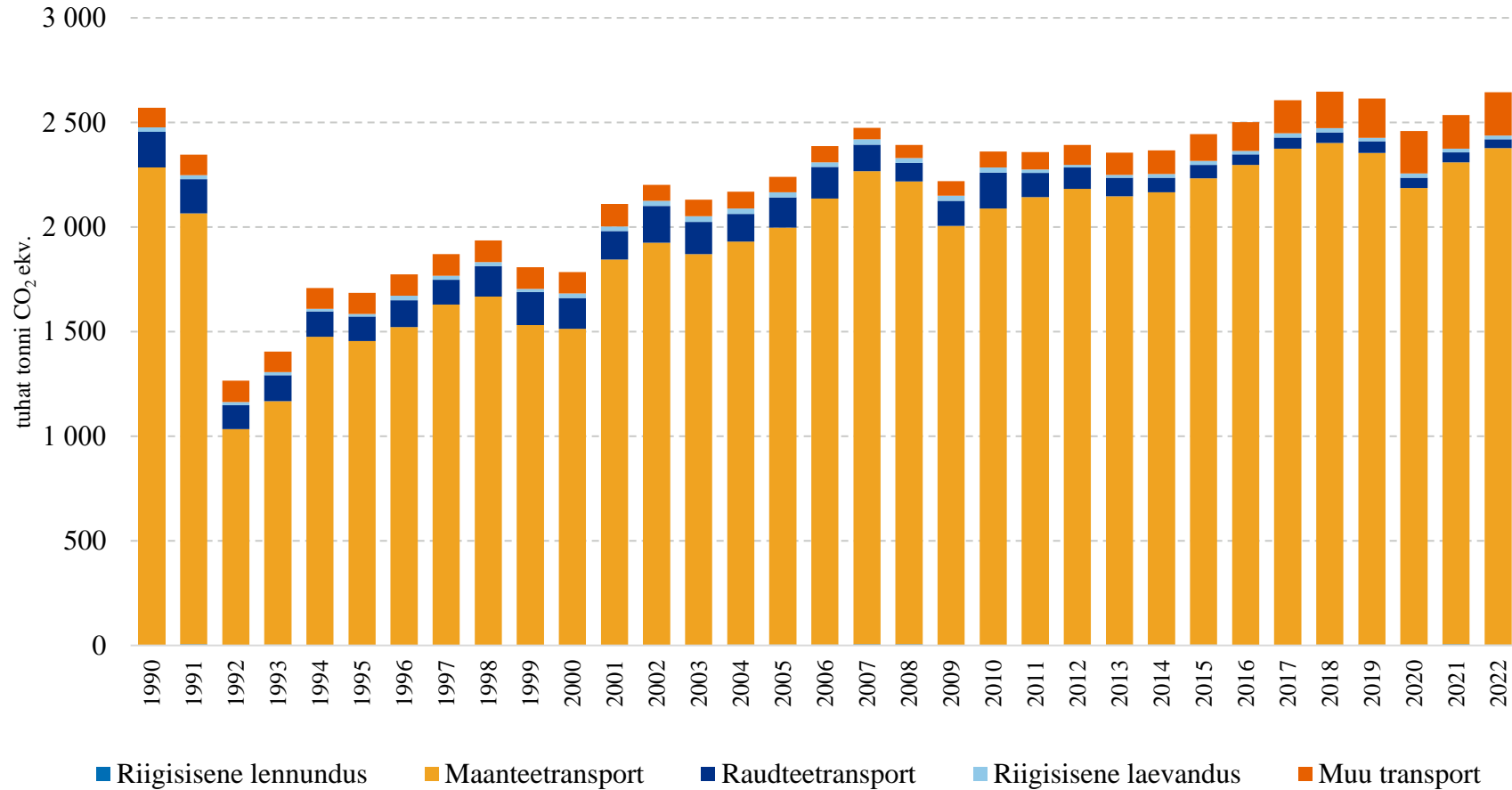

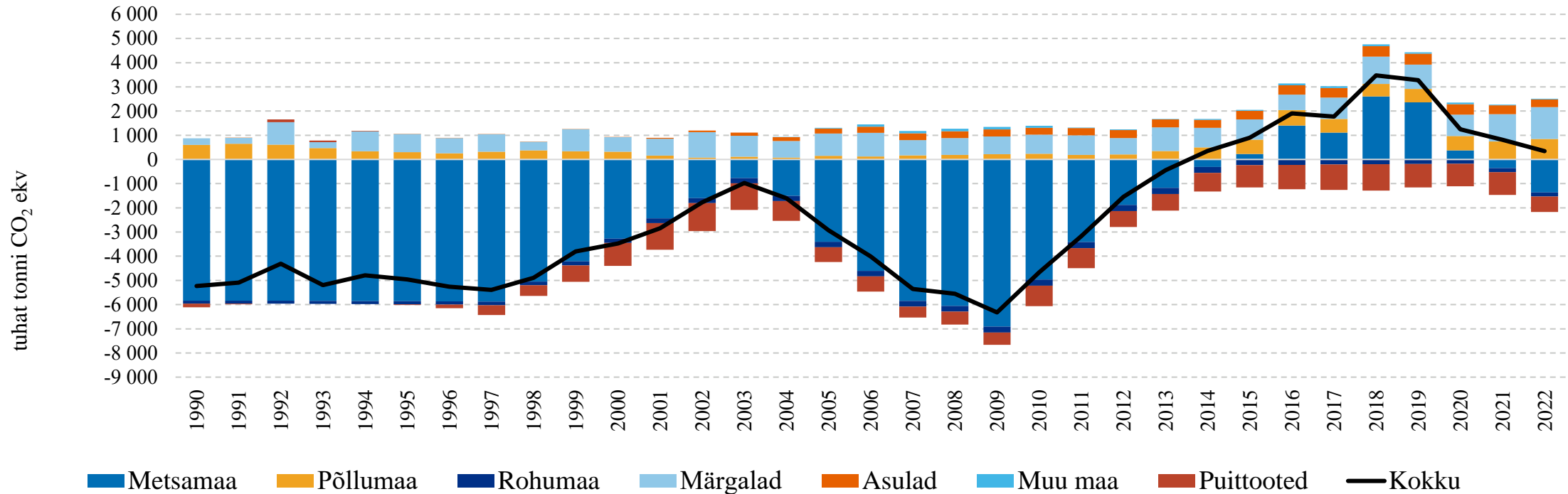
Energeetikasektor 1990 - 2022

Transpordisektor 1990 - 2022

LULUCF sektor 1990-2022

- 2022. a netoheide LULUCF sektoris oli **339,29 kt CO₂ ekv.**
- Heidet ja sidumist mõjutavad peamiselt metsade vanuseline struktuur, majandamisviisid metsanduses ja põllumajanduses, turvasmuldade ja aiandusturba kasutamine ning süsiniku talletamine puittoodetes

Kliimaseaduse eesmärgid

Küsimus ei ole selles, kas liigume, vaid mis tempos ja kuidas liigume

- Väiksem heide Eestile sobivaimal viisil
- Üleminek väiksema heite ja suurema lisandväärtusega ärimudelitele
- Uute võimaluste leidmine - uued tehnoloogiad, lahendused

Eesti paiknemine teiste riikide võrdluses

	Historic data ⁽¹⁾												GHG intensity and GDP per capita ⁽³⁾			
	Total net GHG emissions (% change)				Sector performance (2022-2015, contribution to change)											
	2022-1990	2022-2021	2022-2019	2022-2015	Power	Industry	Transport	Buildings ⁽²⁾	Agriculture	Waste	LULUCF	GHG intensity of GDP (2022)	GHG intensity of GDP (2022-2015, % change)	GHG emissions per capita (2022)	GHG emissions per capita (2022-2015, % change)	
Austria	-7%	-7%	-24%	-14%	-3%	-1%	-3%	-1%	0%	-1%	-5%	162	-23%	6.9	-18%	
Belgium	-26%	-4%	-8%	-10%	-2%	-4%	-2%	-2%	0%	0%	0%	229	-19%	9.1	-13%	
Bulgaria	-43%	6%	6%	-10%	-7%	0%	2%	0%	0%	-1%	-3%	857	-26%	6.9	-5%	
Croatia	-30%	-5%	-7%	-7%	-6%	1%	0%	1%	-1%	0%	-1%	308	-26%	4.6	2%	
Cyprus	54%	-1%	-2%	4%	1%	1%	2%	-1%	1%	0%	1%	349	-23%	9.4	-2%	
Czechia	-37%	-5%	-8%	-1%	-10%	0%	2%	-1%	0%	0%	10%	561	-22%	11.5	-1%	
Denmark	-42%	-1%	-5%	-9%	-10%	0%	-1%	-2%	0%	0%	3%	143	-23%	7.8	-13%	
Estonia	-53%	11%	10%	0%	-19%	-2%	0%	0%	1%	0%	21%	671	-19%	12.9	-1%	
Finland	-1%	-7%	-3%	17%	-11%	-6%	-2%	-3%	0%	-2%	41%	190	5%	8.1	15%	
France	-26%	-3%	-6%	-7%	-1%	-4%	-2%	-4%	-1%	0%	5%	162	-15%	5.7	-9%	
Germany	-42%	-3%	-6%	-16%	-10%	-2%	-2%	-1%	-1%	0%	1%	228	-22%	8.9	-18%	
Greece	-30%	0%	-11%	-22%	-18%	-4%	2%	-1%	0%	1%	-1%	373	-28%	6.9	-19%	
Hungary	-42%	-7%	-11%	-6%	-6%	-2%	5%	-1%	-1%	0%	-2%	472	-6%	5.5	-4%	
Ireland	10%	-2%	0%	0%	-3%	0%	0%	-1%	3%	0%	2%	151	-42%	13.5	-7%	
Italy	-25%	-1%	2%	-4%	-3%	-2%	1%	-2%	0%	0%	3%	222	-9%	6.5	-1%	
Latvia	4%	8%	61%	30%	-7%	0%	0%	1%	1%	-1%	37%	491	10%	7.6	38%	
Lithuania	-69%	-7%	-9%	7%	-5%	-7%	8%	2%	-1%	-2%	15%	280	-14%	4.7	12%	
Luxembourg	-41%	-15%	-28%	-25%	-3%	-3%	-14%	-2%	0%	0%	-4%	118	-36%	11.6	-35%	
Malta	-17%	2%	1%	2%	-3%	-1%	3%	0%	-1%	3%	0%	153	-28%	4.2	-14%	
Netherlands	-31%	-8%	-15%	-21%	-12%	-2%	-2%	-4%	-1%	-1%	-1%	199	-31%	9.0	-24%	
Poland	-18%	-4%	-1%	3%	-3%	0%	6%	-1%	0%	0%	2%	720	-13%	9.7	4%	
Portugal	-24%	1%	-15%	-21%	-16%	-2%	1%	-1%	0%	-1%	-4%	246	-32%	4.9	-21%	
Romania	-75%	-14%	-16%	-15%	-16%	-1%	4%	1%	-2%	0%	0%	301	-28%	3.0	-11%	
Slovakia	-54%	-11%	-13%	-15%	-4%	-5%	1%	0%	0%	0%	-6%	323	-26%	5.5	-15%	
Slovenia	-8%	2%	-4%	-25%	-7%	0%	4%	-2%	-1%	-1%	-20%	268	-41%	6.3	-27%	
Spain	-2%	2%	-6%	-14%	-10%	-3%	2%	-1%	0%	-1%	0%	212	-21%	5.3	-16%	
Sweden	-86%	-42%	-71%	-51%	-12%	-18%	-68%	-7%	-1%	-8%	66%	8	-51%	0.3	-54%	
EU27	-32%	-3%	-6%	-10%	-7%	-2%	0%	-2%	0%	0%	2%	229	-20%	7.0	-11%	

Ettepanek tööriühmadele: sektoripõhised eesmärgid

Seaduses seatav baasaasta: 2021

Energeetika

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea

ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

75% ETSi heitest

Tasakaalustab tööstuse heidet

Tööstus

Täiendavat siseriiklikku kohustust ei sea

ETSi EE proportsioon lähtekohaks

Heite vähendamise osakaal lähtub EL ETSi jaotuse loogikast (Eesti osakaal tervikust)

25% ETSi heitest

Lisanduvale tööstusele heitepuhver: 10-20%

Transport,
hooned,
põllumajandus,
jätmed

Läbirääkimiste alguspunkt:
ühtlane eesmärk kõikidele

-24% (võrreldes 2005 aastaga)

Põllumajandust võimalik tasakaalustada maakasutusega

Maakasutus

2030. aastal tasakaal heite ja sidumise vahel, hiljem vähemalt sidumine

Põllumajandust võimalik tasakaalustada maakasutusega

Energeetika 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti energeetikasektori proportsionaalne osa HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	3996 kt CO2 ekv	3085 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-27%	-44%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-69%	-76%

Põllumajanduse 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti põllumajandussektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	1076 kt CO2 ekv	1867 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-40%	+4%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	+32%

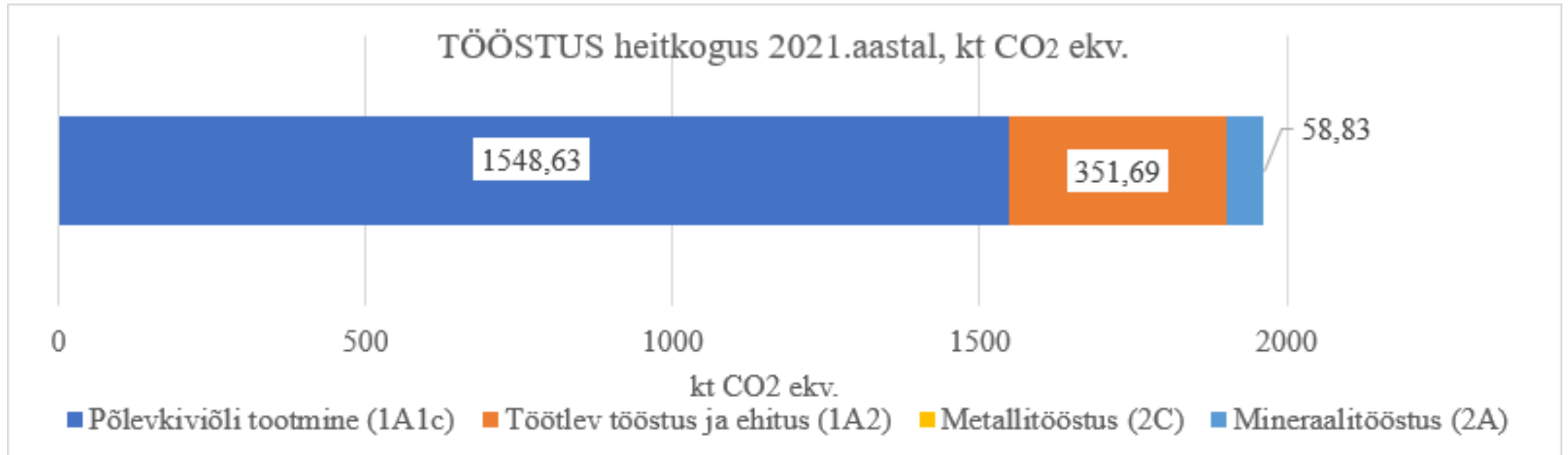

Tööstussektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti tööstussektori proportsionaalne osa HKS-i ja JJM-i sihttasemetes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	2005 kt CO2 ekv	3001 kt CO2 ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-10% (koos puhvriga)	+35%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-15% (koos puhvriga)	+72%

Tööstuse heitkoguse jaotus

Hoonete sektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti hoonete sektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	357 kt CO ₂ ekv	393 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	-25%	-18%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-16%

Jäätmesektori 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	EL eesmärk	Prognoos
Selgitus	Eesti jäätmesektori proportsionaalne osa JJM-i sihttasemes	Eesti olemasolevate meetmete rakendamise tulemusena saavutatav KHG heite vähenemine
KHG heide aastal 2030	345 kt CO ₂ ekv	157 kt CO ₂ ekv
KHG heite vähendamine võrreldes 2021. aastaga	0%	-31%
KHG heite vähendamine võrreldes 2005. aastaga	-24%	-65%

LULUCFi 2030. a eesmärgi seadmise võimalused

	Eesmärk	Prognoos
2030	KHG heide olema kompenseeritud vähemalt samaväärse sidumisega	2120,14 kt

Kliimaseaduse eesmärk:

Ärimudelid, mis on väiksema heitega, aga pakuvad suuremat lisandväärtust
– mida üleminekuks vajame?

Puhas ja optimaalse hinnaga elekter,
varustuskindlus tagatud

Hoonete energiatõhusus – hooned ja
seadmed

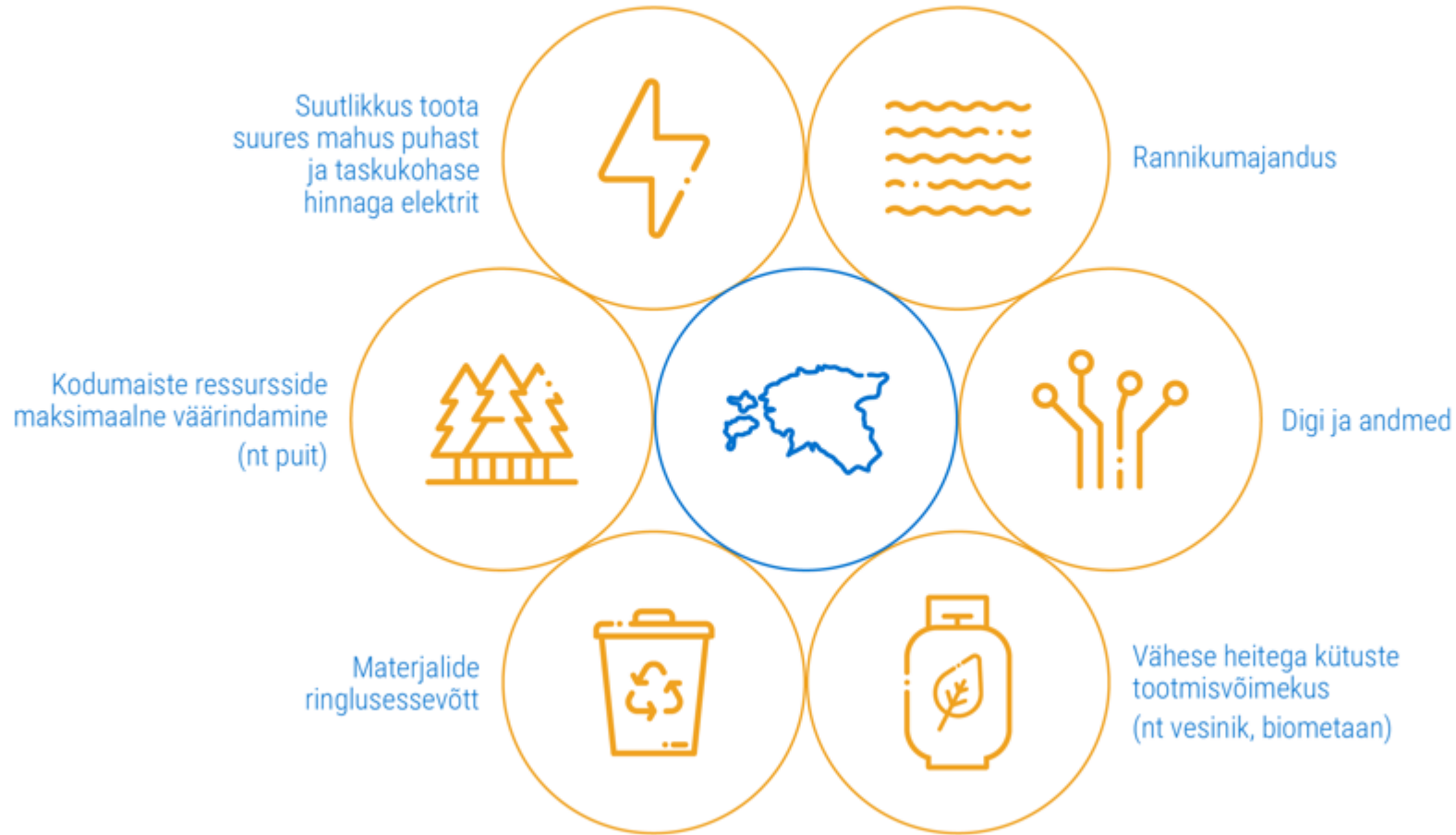
Tootmises kasutatavad ressursid

Transport ja logistika

EESTI VÕIMALUSED VÄHESE HEITEGA MAJANDUSES

Töörühmade arutelude väljundid

Kliimaseadus – üldine raam

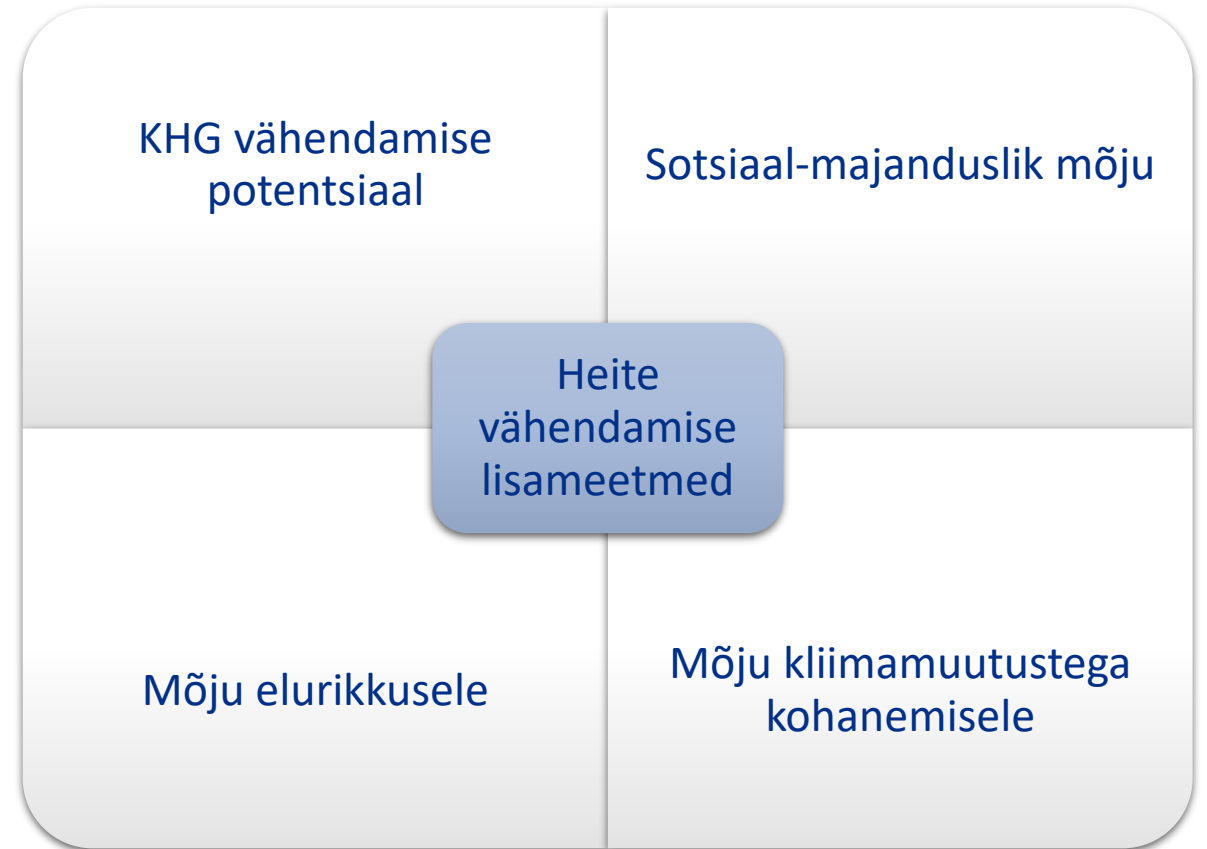
Muudatused valdkondlikes seadustes – nt riigihangete seadus

Meetmed/ riigi investeeringud – sisend planeerimisse, RESi

Ettepanekud ELi regulatsioonidesse – mis on praegu puudu või takistab?

Meetmed ja investeeringud- valik sõltub mõjust

Kliimaeesmärkide täitmiseks suunatavad investeeringud

EL vahenditest kuni 2027 1,6 mld EUR

CO2 vahenditest kuni 2027 1,6 mld EUR

KLIIMAMINISTEERIUM

KLIIMAMINISTEERIUM
